

Uw bericht van

Uw kenmerk

Ons kenmerk

Bijlagen

IVA/JWZ/VZB/201806

Vragen naar/e-mail

Telefoonnummer

Datum

Benedikte Van den Bruel

02 553 31 57

benedikte.vandenbruel@jongerenwelzijn.be

28 JUNI 2018

Betreft: Pleegzorg volwassenen en persoonsvolgende financiering

Geachte heer,
Geachte mevrouw,

Vanaf 2017 moeten volwassenen met een handicap van hun eigen inkomen alle kosten betalen voor 'kost en inwon' (eten, kleding, verwarming, huur enz.), ongeacht de plaats waar ze wonen/leven (voorziening, thuis). Dit wordt omschreven als de 'woon- en leefkosten'. Hiervoor moeten ze hun tegemoetkoming, ziekte-uitkering, loon, werkloosheidsvergoeding, pensioen enz. aanspreken. Daarnaast kunnen personen met een handicap -ook pleeggasten- afhankelijk van hun vraag en hun geobjectiverde ondersteuningsnood, een persoonsvolgend budget (PVB) ontvangen om bijkomende ondersteuning en zorg in te kopen.

Het gaat om budgetten die in voucher of cash ingezet kunnen worden om er woonondersteuning, dagondersteuning of individuele ondersteuning zoals praktische hulp of psychosociale begeleiding mee te organiseren of te vergoeden. Het betreft hier niet-rechtstreeks toegankelijke hulp (NRTH). Pleeggasten met een handicap kunnen, net zoals andere volwassenen met een handicap, met een PVB ondersteuning inkopen bij vergunde zorgaanbieders (zorgaanbieders vergund door het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) of andere diensten vergund of erkend binnen het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin) of niet vergunde zorgaanbieders. Ze kunnen ook zelf assistenten aanwerven. Voor de manier waarop het budget besteed kan worden, verwijzen we naar

https://www.vaph.be/sites/default/files/documents/bestedingsregels-persoonsvolgend-budget/een_persoonsvolgend_budget_besteden_juni_2017_1.pdf.

Wanneer pleeggasten met een handicap weinig zorgnoden hebben (minder dan 8 personeelspunten), hebben ze onder bepaalde voorwaarden recht op een zorgbudget (basis-ondersteuningsbudget of BOB) van 300 euro per maand. Dit budget wordt uitbetaald door de zorgverzekering. Dit zorgbudget is combineerbaar met rechtstreeks toegankelijke hulp (RTH). Hier gaat het dan om handicapspecifieke mobiele en/of ambulante begeleiding, dagactiviteiten of beperkte woonondersteuning (kortverblijf).

Het zorgbudget en het vrij besteedbaar gedeelte van het persoonsvolgend budget kan door de pleeggast met een handicap vrij besteed worden. Ze zijn wel bedoeld om zorg en ondersteuning in te kopen.

Uit de ervaringen van de diensten voor pleegzorg blijkt dat een deel van de pleegzorgers (in het kader van het niet vrij te besteden PVB) in afspraak met de pleeggast zelf vergoed wenst te worden voor opdrachten buiten pleegzorg. Men wenst met andere woorden dat de pleegzorger 'ingekocht wordt' als assistent voor andere opdrachten *naast* pleegzorg.

In afstemming met het Vlaams Agentschap Personen met een Handicap (VAPH) wenste Jongerenwelzijn rond PVF en pleegzorg volwassenen, met bijzondere aandacht voor de thematiek van het vergoeden van een pleegzorger in het kader van PVB, een principieel standpunt te ontwikkelen. Voorliggende omzendbrief is het resultaat van een afstemmingsproces tussen Jongerenwelzijn en het VAPH. Elementen die aangereikt werden door de diensten voor pleegzorg (cf het interprovinciaal overleg volwassenen en personen met een handicap) werden in de nota verwerkt

1. Uitgangspunten

We vertrekken van volgende drie uitgangspunten:

- A. pleegzorg heeft betrekking op een kwaliteitsvol verblijf;
- B. een pleegouder heeft dezelfde rechten als een natuurlijke ouder,
- C. de bestaande spelregels rond persoonsvolgende financiering (PVF) worden gerespecteerd

A.

Pleegzorg is uitgaande van het pleegzorgdecreet een vrijwillig engagement van een pleegzorger om een kwaliteitsvol *verblijf* aan te bieden. Bij de volwassenpleegzorg is het samen wonen en samen leven in een gelijkwaardige en wederkerige relatie een betrachting. De meerwaarde van pleegzorg is dat in die situaties een dienst voor pleegzorg de begeleiding opneemt van de pleeggast en het pleeggezin, en toeziet op de relatie tussen de pleegzorger en de pleeggast. De kostenvergoeding die pleegzorgers ontvangen is bedoeld om de reguliere woon- en leefkosten van het verblijf te bekostigen.

B. en C.

Een pleegzorger kan – zoals een ouder – ervoor kiezen om bijvoorbeeld in het belang van een zwaar zorgbehoevende pleeggast met een handicap zijn/haar job op te zeggen en de volledige zorg op zich te nemen mits hiervoor vergoed te worden via het PVB. Tegen de achtergrond van het decreet pleegzorg is dit mogelijk aangezien het om een specifiek engagement gaat naast het pleegzorgengagement. Een dergelijke beslissing zou wel steeds het resultaat moeten zijn van een grondige bespreking met alle betrokkenen. De dienst voor pleegzorg heeft daarbij een belangrijke rol om te bewaken dat de toegevoegde waarde van pleegzorg verzekerd blijft (cf infra)

Naast het 'gaan werken' voor een pleeggast in loondienst, lijkt het ons in een aantal gevallen ook mogelijk dat pleegzorgers vergoed worden vanuit een persoonsvolgend budget (PVB) voor enkele welomlijnde (deel)taken in het kader van een gepaste ondersteuning. Dit zou kunnen gebeuren vanuit het statuut als zelfstandige. Ook het toekennen van forfaitaire kosten in het kader van vrijwilligerswerk kan een optie zijn¹. Uit een juridische studie m.b.t. pleegzorg en vrijwilligerswerk blijkt echter dat van zodra de forfaitaire kosten in het kader van vrijwilligerswerk een bepaalde drempel bereiken dit bedrag in rekening wordt gebracht voor het berekenen van de personenbelasting.

2. Voorwaarden voor het vergoeden van de pleegzorger met PVB

Voor de combinatie van pleegzorg met PVB waarmee de pleegzorger vergoed wordt, zien we volgende voorwaarden:

- Pleegzorgers hebben altijd meldingsplicht ten aanzien van de dienst voor pleegzorg wanneer zij overwegen om in het kader van een persoonsvolgend budget een overeenkomst af te sluiten.
- Om de toegevoegde waarde van de betaalde (deel)taken ten opzichte van de gewone ondersteuning en zorg in het kader van pleegzorg te kunnen inschatten, moet er in ieder geval over gewaakt worden dat de definitie van pleegzorg volgens het decreet pleegzorg gerespecteerd blijft. Daarbij is het noodzakelijk dat een pleeggast opgevangen wordt bij een pleegzorger. Dit impliceert kwaliteitsvolle dag- en nachtopvang in een pleeggezin met pleegzorgbegeleiding vanuit een dienst voor pleegzorg. Het ligt bijgevolg voor de hand dat de betaalde (deel)taken in het kader van een PVB beperkt worden tot acties die niet onder een normale opvang vallen en die de gebruikelijke zorg van een pleegouder ten aanzien van een pleegkind overstijgen², dit doordat de handicap van de pleegzorger meer eist dan in een normale pleegzorgsituatie verwacht kan worden. Daarbij gaat het over goed omschreven opdrachten die de pleeggasten met een handicap anders ook van een andere hulpverlener of dienst zouden kunnen inkopen.
- De afspraken in dit verband moeten terug te vinden zijn in de afsprakennota³.
- Bijzondere kosten kunnen voor pleeggasten niet aangewend worden voor hulpaanbod dat in aanmerking komt voor PVF (in het algemeen⁴).

3. Wat is de taak van een pleegzorgbegeleider in situaties van pleegzorg en PVF?

- In het kader van personen met een handicap vragen we bijzondere aandacht voor de indicatiestelling van pleegzorg (pleegzorg is rechtstreeks toegankelijk; het zijn de diensten voor pleegzorg die over de inzet van pleegzorg beslissen) ook gezien de ontwikkeling van

¹ Voor meer informatie rond vrijwilligerswerk zie <https://www.vfg.be/pvb/pages/vrijwilligersservice.aspx>.

² We verwijzen hier dus naar de notie bovengebruikelijke zorg. Een pleeggast die bv. zichzelf niet kan wassen, aankleden, verplaatsen ... eist meer van een pleegouder dan verwacht kan worden vanuit reguliere pleegzorgtaken.

³ Vanuit het besluit van de Vlaamse Regering van 8 november 2013 houdende de organisatie van pleegzorg (BVR)(art. 28) wordt verwacht dat er in elk dossier een afsprakennota wordt opgemaakt waarbij verwachtingen en afspraken m.b.t. de verschillende betrokkenen wordt geëxpliciteerd.

⁴ Dit geldt uiteraard ook voor de ruimere inzet van PVB.

nieuwe woonvormen voor personen met een handicap in het kader van PVF. Voor de criteria om te kunnen spreken over pleegzorg verwijzen we naar het evaluatierapport m.b.t. de regelgeving van pleegzorg (rubriek definitie pleegzorg(er)-tussenvormen)⁵. In dit verband spraken we met de diensten voor pleegzorg naar aanleiding van de evaluatie van het decreet pleegzorg af om een visie te ontwikkelen m.b.t. pleegzorg ook in vergelijking met andere (nieuwe) woonvormen voor volwassen personen met een handicap. We verwachten dat de diensten voor pleegzorg hier gezamenlijk werk van maken.

In het geval een combinatie van pleegzorg met full-time collectieve dag- en woonopvang door een vergunde zorgaanbieder zou worden overwogen, kan er uiteraard niet meer van pleegzorg gesproken worden aangezien dit zou betekenen dat de pleeggast niet verblijft in het pleeggezin⁶ ⁷.

- Het is de taak van de pleegzorgbegeleider om in elke casus waarbij een vraag gesteld wordt naar het vergoeden van een pleegzorger met een PVB de toegevoegde waarde te bewaken van de betaalde (deel)taken ten opzichte van de gewone ondersteuning en zorg in het kader van pleegzorg (cf. supra). Er moet dus bewaakt worden of pleegzorg in die gevallen geïndiceerd blijft.
De regelgeving pleegzorg geeft op dit moment geen sterk mandaat aan de dienst voor pleegzorg m.b.t. deze opdracht. We wensen het BVR op dit punt aan te passen⁸ zodat het mandaat van een dienst voor pleegzorg op dit punt duidelijk is.
- Het is de taak van een pleegzorgbegeleider om op de hoogte te zijn en te blijven van de grote lijnen en principes van de regelgeving rond persoonsvolgende financiering. Een begeleider moet pleegzorgers en pleeggasten hierover adequaat informeren. Wanneer er noden zijn, moet een pleegzorgbegeleider met hen kunnen praten over wat zorg (rechtstreeks toegankelijk en niet rechtstreeks toegankelijk) vanuit het VAPH zoal kan betekenen, waar geschikte begeleiding, dagopvang of logeeropvang gevonden kan worden enz. Zij kunnen met hen de mogelijkheden verkennen.
- Wat het administratief opvolgen van budgetten betreft en het opmaken van overeenkomsten mogen we van een pleegzorgbegeleider niet verwachten dat hij/zij expert ter zake is. Zij moeten de cliënten wel kunnen toeleiden naar het geschikt aanbod en helpen bij de stappen die hiervoor gezet moeten worden. Voor het opstellen van overeenkomsten in het kader van persoonsvolgende budgetten verwijzen de pleegzorgbegeleiders consequent door naar een bijstandsorganisatie.
- Ook bij vrijwilligersovereenkomsten moet er altijd samengewerkt worden met een externe vrijwilligersorganisatie (zie de hoger genoemde website rond vrijwilligerswerk). In het kader van pleegzorg wordt zo vermeden dat de pleegzorgbegeleider in een onmogelijke positie gebracht wordt wanneer er spanningen of problemen rond deze overeenkomsten zouden ontstaan.

⁵ Zie [Evaluatierapport pleegzorg](#).

⁶ Het verblijven van een pleeggast in het pleeggezin is een voorwaarde om van pleegzorg te kunnen spreken (cf. definitie pleegzorg zoals decretaal vastgelegd).

⁷ In dat geval moet de keuze gemaakt worden om pleegzorg te stoppen.

⁸ Het pleegzorgdecreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg werd gewijzigd op 7 maart 2018. Op dit moment wordt een aangepast BVR voorbereid.

- Het is ook niet de bedoeling dat de begeleider de kwaliteitscontrole doet over het extra - ondersteuningsaanbod. Uiteraard kan de begeleider naar aanleiding van bepaalde knelpunten wel een signaalfunctie opnemen ten aanzien van het VAPH.

4. Communicatieplan

De diensten voor pleegzorg moeten m.b.t. deze visie en de implementatie ervan een duidelijk communicatieplan opmaken. Er moet afgesproken worden op welke manier de pleegzorgers en pleeggasten op de hoogte gesteld zullen worden van deze visie en afspraken rond de implementatie. Er moet rond deze materie in ieder geval een eenduidige communicatie gebeuren via de website van Pleegzorg Vlaanderen. Ook voorzien we op de website van Jongerenwelzijn een specifieke rubriek rond pleegzorg volwassenen. Er moet met deze websites ook een link gelegd worden vanuit de website van het VAPH en omgekeerd.

Met vriendelijke groet,

Stefaan Van Mulders
Administrateur-generaal
Jongerenwelzijn

James Van Casteren
Administrateur-generaal
VAPH